

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Nyakashegy

Utoljára módosítva: 2013-11-09 17:21:05

Megye: Pest

Községhatár: Tök

A terület kiterjedése: 187.4562 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1995

GPS koordináták: 47.58451, 18.71993

Felmérést végző személy(ek) neve: Pintér Balázs, Lendvai Csaba

E-mail címe(k): pinyobe@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

Tök településről a Völgy utca folytatásáról lehet feljutni a terület északi részére (Anyácsapuszta felé). Az erdő kezdeténél egy földút kereszteződés található, a balra forduló út áthalad a hegyen.

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.):

A Tökön található helyi jelentőségű védett természet terület a zsámbékival együtt adja kis a Nyakas-hegyet. Magas természetvédelmi értéküket jól mutatja, hogy a Nyakas-hegy néhány, környező kisebb résszel Nyakas-tető szarmata vonulat (HUDI20037) néven külön Natura 2000-s területként lett kijelölve. A védett rész a gerincen erősen cserjésedő sztyeprétekből (H2) és a sziklagyepekre telepített különböző korosztályú fenyvesekből (S4) áll. Sajnos a fekete fenyő gyepekbe való spontán terjedése is erősen beindult. Az északi oldalon különböző erdőtípusok váltják egymást. Itt is található fenyvesek, de a főleg a lombhullató erdők a dominánsak.

Kisebbségi foltokban fennmaradtak a cseres-tölgyesek (L2a) vagy a magasabb, kitettebb részekben melegkedvelő-tölgyesek (L1). A telepített, jellegtelen keményfás erdők (RC) nagy területeket foglalnak el. Védett növények nagy faj- és főtípusban a gyepekben jelennek. A gyakori fajok mellett (pl. csinos árvalányhaj – *Stipa pulcherrima*, tavasz hérics – *Adonis vernalis*) előfordul pl. a Borbás-kerep (*Lotus borbasii*) vagy az irodalmi adatokból ismert selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*). Az erdőkben igen gyakori a kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*). Kis főtípussal került elő a magas illóolaj tartalmú nagygyezerjófű (*Dictamnus albus*).

Özönnövények közül a gyepekben erősen terjed a bálványfaj (*Ailanthus altissima*), visszaszorítása mindenképp szükséges. A terület állatvilága – a főleg változatos élőhelyek miatt – igen gazdag. Speciális felmérések nem ismertek, de a szórványadatokról is több értékes faj ismert. A területen járva számtalan nappali lepkét lehet megfigyelni, közülük a kökény-csücsköslépkét (*Satyrion spini*) érdemes kiemelni. Egy átfogó az éjszakai lepkéket is vizsgáló felméréssel valószínűleg még számos ritka és védett faj kerülne elő. A zöld és fürgé gyík (*Lacerta viridis*, *L. agilis*) a terület gyakori hüllőfajai. A nagy kiterjedésű erdők és cserjés gyepek jó fészkelőhelyet nyújtanak a madaraknak. A gazdag madárvilágból érdemes kiemelni az erdei pacsirtát (*Lullula arborea*) és a karvalyposzátát (*Sylvia nisoria*). Az előbbi faj inkább a nagyobb kiterjedésű nyílt részeket kedveli, míg az utóbbi a cserjéseket preferálja. Holló (*Corvus corax*) a terület északnyugati erdeiben fészkel.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

55 % Erdő

20 % Gyep

25 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):

G2 Mészkedvelő nyílt sziklagyepek H2 Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek OC Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok P2b Galagonyás-kökényes-borókás cserjések L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek RC Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők S1 Ültetett akácosok

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzők, intenzitás: Erdőalj kitakarítása, sávokban fakitermelés.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Nem

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Nincs

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Sok

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): Kisvirágú nebáncsvirág (*Impatiens parviflora*) - kevés

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózathoz? - Igen

Egy része: 70 %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

A Nyakas-hegynek csak kb. a fele tartozik Tökhöz, a további részeken, Zsámbékon is az itt megtalálható élőhelyek folytatódnak.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - A Nyakas-tető szarmata vonulat (HUDI20037) egyebek közt a teljes Nyakas-hegyet magába foglalja, ennek része a tőki helyi jelentőségű védett terület is.

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: 6 db

Vadetető: db

Szóró: 1 db

Egyéb (név és db):

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

Árlevelű len (*Linum tenuifolium*): gyakori Borbás kerep (*Lotus borbasii*): szórványos Budai imola (*Centaurea scabiosa* subsp. *sadleriana*): gyakori Bunkós hagyma (*Allium sphaerocephalon*): szórványos Csinos árvalányhaj (*Stipa pulcherrima*): gyakori Kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*): gyakori Magyar repcsény (*Erysimum odoratum*): ritka Nagyezerjófű (*Dictamnus albus*): ritka Pusztai meténg (*Vinca herbacea*): szórványos Selymes peremizs (*Inula oculus-christi*): szórványos Széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine* agg.): ritka (12 tő) Tavaszi hérics (*Adonis vernalis*): gyakori (ritka: 1–100 tő; szórványos: 100–1000 tő; gyakori: 1000–) Barina Zoltán 2006-os összefoglaló munkájában még az alábbi védett fajokat jelöli a Nyakas-hegyről (az adatok nem kizárólagosan a védett területről származhatnak): Hengeresfészekű peremizs (*Inula germanica*) Macskahere (*Phlomis tuberosa*) Pézsmahagyma (*Allium moschatum*) Selymes boglárka (*Ranunculus illyricus*) Barina Z. (2006): A Gerecse hegység flórája - Flora of the Gerecse Mountains. – Rosalia 1. Duna-Ipoly Nemzeti Park Ig.; Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, p. 612.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Hangyaboly (védeltséget élvez fajtól függetlenül): szórványos Kökény-csücsköslépe (Satyrium spini): szórványos Kardoslépe (Iphiclides podalirius): gyakori Nappali pávaszem (Inachis io): gyakori Fúrge gyík (Lacerta agilis): szórványos Zöld gyík (Lacerta viridis): szórványos Barátposzáta (Sylvia atricapilla): gyakori Citromsármány (Emberiza citrinella): gyakori Csipcsálfüzike (Phylloscopus collybita): gyakori Egerészölyv (Buteo buteo): szórványos Énekes rigó (Turdus philomelos): gyakori Erdei pacsirta (Lullula arborea): ritka Erdei pinty (Fringilla coelebs): gyakori Fekete rigó (Turdus merula): gyakori Fitiszfüzike (Phylloscopus trochilus): szórványos Fülemlé (Luscinia megarhynchos): szórványos Holló (Corvus corax): szórványos Kakukk (Cuculus canorus): szórványos Karvalyposzáta (Sylvia nisoria): ritka Mezei poszáta (Sylvia communis): szórványos Molnárfecske (delichon urbica): szórványos Nagy fakopáncs (Dendrocopos major): szórványos Nyaktekeres (Jynx torquilla): ritka Sarlósfecske (Apus apus): szórványos Széncinege (Parus major): gyakori Tengelic (Carduelis carduelis): szórványos Töviszúró gébics (Lanius collurio): gyakori Vadgerle (Streptopelia turtur): szórványos Zöldike (Carduelis chloris): gyakori

5. Egyéb észrevétel